

УДК: 65.012.32

КОНЦЕПЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ В КОНТЕКСТІ СТРАТЕГІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Дюк А. А., к.е.н., старший викладач
Вінницький національний аграрний університету

В умовах трансформаційних перетворень для формування результативної системи управління підприємства потрібна розроблена концепція організаційного розвитку, яка включає: принципи формування, особливості організаційної взаємодії, формування системи забезпечення розвитку залежно від факторів впливу.

Ключові слова: концепція, організація, організаційна взаємодія, фактори впливу, трансформаційні перетворення, міжнародні відносини.

Постановка проблеми. Методологічною основою формування результативної системи управління організаційним розвитком підприємств є розроблена нами концепція організаційного розвитку соціально-економічних формувань в контексті стратегічного їх розвитку, якою передбачено обґрунтування передумов організаційного забезпечення та принципів концептуального організаційного процесу.

Аналіз останніх публікацій та досліджень. Серед українських і зарубіжних учених, які займаються проблемою адаптації організаційної структури з урахуванням особливостей розвитку підприємств в трансформаційних умовах, слід виділити: Афанасьєва Н. В., Гудзинського О. Д., Судомир С. М., Гуренко Т.О., Масленникову Н. П., Сіренко Н. М, Раєвнева О. В., Франчука В. И, Сіренко Н.М., Шумпетера Й. розглядає принципи концепції організаційного розвитку підприємств. Варіант методологічного підходу до оцінки факторів впливу на параметри складових організаційного розвитку за виділеними групами досліджували Гудзинський О. Д., Судомир С. М., Гуренко Т. О.

Мета дослідження. Метою дослідження є концепції організаційного розвитку методологічною основою якої виступає система управління організаційним забезпеченням ефективного функціонування сільськогосподарських підприємств на основі досвіду в міжнародній практиці.

Виклад основного матеріалу. Стратегічна та поточна результативність діяльності сільськогосподарських підприємств визначаються, в комплексі з іншими факторами, обґрунтованістю концепції їх організаційного розвитку.

Концепція організаційного розвитку є основою розробки названої концепції повинна бути сформована система передумов, що ґрунтується на міжнародній практиці діяльності підприємств, а саме:

- аналітично – діагностична оцінка ретроспективного стану виробничої, фінансової, економічної діяльності сільськогосподарських підприємств;
- тенденції розвитку підприємницьких структур виробничого

спрямування;

- перспектива розвитку сільськогосподарських підприємств;
- стратегії розвитку сільськогосподарських підприємств;
- загальна стратегія розвитку сільськогосподарських підприємств;
- конкурентні переваги як система можливостей та сильних сторін підприємств;
- стан розвитку конкурентного середовища в стратегічній зоні господарювання згідно обраних і перспективно передбачених сегментів ринку;
- результати оцінки конкурентного середовища з позицій його стабільності, рухомості та агресивності;
- результати оцінки вимог Світової організації торгівлі (СОТ);
- програма трансформаційних перетворень в господарюючій структурі;
- результати оцінки стану розвитку організаційної культури, організаційної поведінки, культури організації, ціннісних орієнтацій, організаційної взаємодії, організаційного клімату;
- рівень сформованості управлінського потенціалу, управлінської команди;
- результати оцінки стану сформованості функціонального забезпечення стратегії розвитку підприємств;
- стан та тенденції розвитку інтеграційних процесів;
- результати оцінки рівня інноваційної сприйнятливості сільськогосподарськими підприємствами;
- результати оцінки структури та системи управління, комунікацій, документів – регламентів;
- внутрішньо-системних та зовнішніх комунікацій;
- результати оцінки розвитку функціонально – забезпечуючих підсистем;
- сформованість виробничих та управлінських технологій;
- рівень розвитку загальних та виробничих функцій, потенціалу підприємств;
- рівень розвитку конкурентоспроможності підприємств;
- рівень розвитку функціональних систем управління та ін.

Названі фактори є основою обґрунтування напрямів організаційного розвитку, а відповідно і концепції організаційного розвитку.

Розробка концепції організаційного розвитку повинна здійснюватися також на врахуванні вимог згідно систематизованих і доповнених нами принципів.

В основу систематизації принципів покладені розробки Сіренко Н.М. [5, с. 43-46] з нашими доповненнями. Їх змістовна сторона адаптована до концепції організаційного розвитку підприємств (табл. 1).

На основі аналітичного осмислення вимог названих принципів можна зробити висновок, що в умовах здійснення трансформаційних процесів, які викликані зміною суспільного устрою однією із важливих проблем є забезпечення організаційної взаємодії між складовими організації як системної

цілісності, які мають свою специфіку.

Таблиця 1

Основні принципи формування концепції організаційного розвитку підприємств [5, с. 43-46]

Назва принципу	Сутність принципу в контексті концепції організаційного розвитку підприємств (позиція здобувача)	Цільова спрямованість управління організаційним розвитком підприємств (позиція здобувача)
Принцип цільової спрямованості	Цільова спрямованість концепції організаційного розвитку повинна бути орієнтована на забезпечення синергетичного ефекту організаційної взаємодії	Система управління повинна забезпечити реалізацію функцій по формуванню загальної цілі розвитку підприємства та "дерева цілей" як алгоритму здійснення організаційної взаємодії
Принцип системності	Передбачає орієнтацію концепції організаційного розвитку на створення системи організаційного забезпечення адекватної стратегіям розвитку підприємств та сформованим можливостям	Система управління формує і реалізує через механізми організаційного забезпечення комплексу заходів досягнення цілей згідно обраних стратегій
Принцип синергетичності	Передбачає орієнтацію концепції організаційного розвитку на формування його складових в контексті синергетичної адаптації	Система управління в процесі формування та майбутній реалізації концепції організаційного розвитку забезпечує збалансованість складових підприємства як цілісності
Принцип комплексності	Передбачає при обґрунтуванні концепції організаційного розвитку підприємств враховувати вимоги їх сталого розвитку за інтегральними критеріями	Система управління в процесі формування та реалізації концепції організаційного розвитку забезпечує органічну взаємодію складових інтегральної динамічної стійкості організації як цілісності
Принцип ієрархічної взаємодії	Передбачає орієнтацію концепції організаційного розвитку на забезпечення ціннісноорганізаційної взаємодії в ієрархічній системі підприємств	Система управління при формуванні концепції організаційного розвитку забезпечує ієрархічну ціннісноорганізаційну єдність
Принцип динамічності	Передбачає орієнтацію концепції організаційного розвитку підприємств динамічного спрямування	Система управління повинна забезпечити при розробці концепції просторово-часовий динамізм
Принцип випереджувальної дії	Передбачає орієнтацію концепції організаційного розвитку на випереджувальне формування його складових по відношенню до трансформаційних перетворень	Система управління формує механізми організаційного розвитку до початку здійснення трансформацій в усіх функціональних підсистемах
Принцип рефлексії	Передбачає реалізацію концепції організаційного розвитку у відповідності з програмою розвитку підприємства як соціально – економічної системи	Система управління забезпечує адекватність концепції організаційного розвитку стратегічній програмі як в процесі її формування так і в процесі реалізації
Принцип соціалізації та екологізації	Передбачає оцінку результативності концепції організаційного розвитку здійснювати через критерії екологічного та соціального спрямування	Система управління діагностик і моніторинг результативності здійснює через інтегральний показник стійкості підприємств
Принцип вмотивованості	Передбачає при обґрунтуванні концепції організаційного розвитку та її реалізації враховувати мотиваційний аспект організаційної взаємодії	Система управління формує мотиваційну складову як в процесі формування, так і в процесі реалізації концепції організаційного розвитку підприємств
Принцип синхронізації	Передбачає при розробці концепції організаційного розвитку підприємств враховувати вимоги збалансованості, комплексності і системності	Система управління за безпечує збалансованість, комплексність і системність в процесі формування і реалізації концепцій організаційного розвитку
Принцип організаційної взаємодії	Передбачає при розробці концепції організаційного розвитку підприємств та її реалізацію забезпечити організаційну взаємодію усіх складових як цілісності	Система управління забезпечує механізми організаційної взаємодії збалансований розвиток усіх складових соціально – економічних систем в їх діалектичній єдності
Принцип рівноваги	Передбачає при обґрунтуванні концепції організаційного розвитку враховувати вимогу забезпечення в динаміці рівноважну збалансованість між складовими	Система управління в процесі розробки і реалізації концепції організаційного розвитку забезпечує в динаміці рівноважну збалансованість в цінностях, організаційній